EHK
ELÄINTEN HYVINVOINTIKESKUS

Eläinten hyvinvointikeskuksen (EHK) lausunto Eduskunnan ympäristövaliokunnalle

Asia: HE 186/2022 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja siihen liittyviksi laeiksi

Kiitämme mahdollisuudesta antaa lausunto Eduskunnan ympäristövaliokunnalle eläinten hyvinvointilain luonnoksesta.

Lakiesitys sisältää useita positiivisia edistysaskelia eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi nykyiseen eläinsuojelulakiin verrattuna. Lakiesityksen viimeiseen versioon tehdyt pienet muutokset ovat valtaosin kiitettäviä.

Uudella eläinten hyvinvointilailla on potentiaalia parantaa erityisesti lemmikkieläinten, koirien ja kissojen, hyvinvoinnin tilaa. Esimerkiksi hyvinvointia haittaavaan jalostukseen puuttumisen työkalut, eläinten myynti-ilmoitusten vähimmäissisältövaatimukset, eläimen luovutuksen yhteydessä annettavien tietojen vaatimukset ja alle puolivuotiaiden koiran- ja kissanpentujen maahantuontikielto myyntitarkoituksiin ovat hyviä uudistuksia.

Eläinten käyttäytymistarpeiden toteutumisen korostaminen hyvinvointilaissa on tärkeää. Käyttäytymistarpeiden toteutuminen jää kuitenkin vajavaiseksi etenkin porsimishäkeissä pidettävien emakoiden ja ensikoiden sekä parsinavetassa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen osalta. Näiden pitotapojen loppumisen kirjaaminen lainsäädäntöön siirtymäajalla olisi tarpeen.

Eurooppalaisessa eläintenpidossa pyritään eroon häkeistä ja kytkemisestä. EU-komissio onkin luvannut uudistaa eläinten hyvinvoinnin säädöksiä. Komissio ja parlamentti ovat tukeneet häkkikasvatuskieltoa vaativaa EU-kansalaisaloitetta. Suomalaisessa eläintenpidossa on EU-kansalaisaloitteen ja eläinten käyttäytymistarpeiden näkökulmasta negatiivisia pitotapoja, esimerkiksi turkiseläinten häkit, munintakanojen virikehäkit, vasikoiden yksittäiskarsinat sekä emakoiden ja ensikoiden porsimis- ja tiineytyshäkit. Seuraamme Eläinten hyvinvointikeskuksessa komission lupaamaa eurooppalaista eläinten hyvinvoinnin säädösuudistusta ja pidämme säännöllisesti yhteyttä Euroopan kansallisten eläinten hyvinvointikeskusten kanssa.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Jatkuvan juomaveden vaatimus eläinten pysyvässä pitopaikassa on hyvä uudistus. Poikkeuksia tähän vaatimukseen on useita. Poikkeuksista tulisi säätää tarkemmin asetustasolla pohjaten tukittuun tietoon eläinten juomaveden tarpeesta ja juomiskäyttäytymisestä.

Kivunlievityksen vaatiminen kivuliaissa toimenpiteissä on hyvä asia. Kivunlievitykseltä tulisi lisäksi edellyttää riittävää tehoa. On hyvä, että karjuporsaiden kirurgisesta kastraatiosta luovutaan kokonaan, mutta 12 vuoden siirtymäaika on sikojen hyvinvoinnin näkökulmasta liian pitkä.

Luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisesta säätäminen on kiitettävä asia. Ilmoitusvelvollisuuden sijaan hoitolatoiminnan tulisi olla luvanvaraista. Hoitolatoiminnan harjoittajalta tulisi vaatia osaamista. Hoitolatoiminnan tilat tulisi tarkastaa viranomaisen toimesta ennen toiminnan aloittamista ja säännöllisesti vuosittain toiminnan harjoittamisen aikana.

Teurastettaessa eläin on kivun, tuskan ja kärsimyksen minimoimiseksi aina asianmukaisesti tainnutettava tai lopetettava siihen soveltuvalla menetelmällä ennen verenlaskun aloittamista. Kirjaus on yksiselitteinen ja erittäin kannatettava. Onnistunut tainnutus poistaa eläimen tuntemiskyvyn ennen kuoleman varmistavan verenlaskun aloittamista.

Eläimen itseisarvon kirjaus perustelutekstin lisäksi myös lakitekstiin toisi lisää selkänojaa eläimen hyvinvoinnin näkökulman huomioimiseen. Eläinten hyvinvointiin liittyviä päätöksiä on tarkasteltava talousnäkökulman ohella aiempaa monipuolisemmin yhteiskunnallisesta ja eläineettisestä näkökulmasta.

Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

1 luku Yleiset säännökset

1 § Lain tarkoitus

Lain tarkoitus, eläinten hyvinvoinnin edistäminen, on kannatettava ja tervetullut uudistus. Hyvinvoinnin edistämisen ohella tulee huolehtia myös siitä, että hyvinvointi tosiasiallisesti on hyvällä tasolla. Hyvinvointia voidaan edistää poistamalla eläimen elämästä negatiivisia asioita, kuten kipua ja kärsimystä (esimerkiksi käyttämällä kivunlievitystä kivuliaissa toimenpiteissä) ja lisäämällä eläimen elämään positiivisia asioita (esimerkiksi eläinlajille ominaista mielekästä tekemistä). Lain tarkoituksena on

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

myös lisätä eläinten kunnioittamista. Eläintä ei saisi lopettaa ihmisen viihdyttämiseksi, eläimelle ei saisi tehdä kipua aiheuttavia toimenpiteitä sen ulkonäön muuttamiseksi, eläimen ja ihmisen välinen sukupuoliyhteys tulisi kielletyksi, eikä eläintä saisi pitää kaupan näyteikkunassa.

Mainінta eläimen itseisarvosta tulisi olla perustelujen lisäksi lakitekstissä. On hyvä tunnustaa, että eläimellä on itsessään arvo, joka on riippumaton eläimen arvosta ihmiselle. Perusteluihin lain yleisistä periaatteista ja tarkoituksesta sisältyy pohdinta eläimen yhteiskunnallisesta asemasta, ihmisen vastuusta ja eläimen itseisarvosta. Käsitys eläimen itseisarvosta, erotuksena pelkästä väline- tai aineellisesta arvosta, esitetään keskeisenä eläinten kunnioittamisen ja hyvän kohtelun perusteena, mutta mainintaa itseisarvosta ei ole sisällytetty lakitekstiin. Eläimen itseisarvon käsite on etiikassa hyvin tunnettu ja määritelty, ja se on sisällytetty mm. Norjan ja Alankomaiden eläinten hyvinvointilakeihin. Eläinten hyvinvointiin liittyvien päätösten taustalla on tehtävä monenlaisia tarkasteluja, joista esille nousevat käytännön syistä usein taloudellisten vaikutusten tarkastelut. Rinnalle tarvitaan eettistä ja yhteiskunnallista tarkastelua.

Eettisessä keskustelussa eläimen itseisarvolla on merkitystä tilanteissa, joissa on punnittava eläimen ja ihmisen etuja esimerkiksi eläinjalostuksessa (eläimen terveys suhteessa tuotokseen tai rodulta vaadittaviin piirteisiin). Eläimen itseisarvon tunnustaminen tarkoittaa moraalisen aseman antamista eläimelle. Kuten perusteluissa todetaan, itseisarvon tunnustaminen ei saman tien muuta esimerkiksi eläimen oikeudellista asemaa tai kiellä eläimille tehtäviä toimenpiteitä. Eläinten hyvinvoinnin ja suojelun säädökset ja toimenpiteet ovat aikaan, paikkaan ja kustannuksiin sidottuja, mutta niiden suunnittelua ja toteuttamista tulisi aina tarkastella myös perustavien eettisten käsitteiden ja periaatteiden valossa.

5 § Määritelmät

On hyvä, että eläimen hyvinvoinnin käsite on lisätty määritelmiin.

Eläimen kärsimyksen määritelmän voisi lisätä pykälään.

Eläimen pysyvän pitopaikan määritelmän mukaan eläin viettää pysyvässä pitopaikassa pääosan ajastaan. Määritelmää voidaan tulkita eri tavoin. Siksi pysyvän pitopaikan määritelmää tulisi vielä tarkentaa.

Pysyvässä eläinnäyttelyssä lajikirjoksi riittäisivät positiivilistan lajit. Tarvetta pitää pysyvässä eläinnäyttelyssä luonnonvaraisia eläimiä on vaikea perustella. On haastavaa järjestää hyvinvoinnin edellytykset luonnonvaraisille eläimille paikassa, jossa eläimet ovat ihmisten nähtävillä.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

2 luku Yleiset periaatteet ja vastuu eläimistä

6 § Yleiset periaatteet

Perusteluissa olisi tarpeen nostaa esiin varovaisuusperiaatteen noudattaminen eläimen hyväksi tilanteissa, joissa tieteellistä tietoa ei ole käytettävissä.

7 § Sairaan ja vahingoittuneen eläimen auttaminen

Kolmannen momentin viimeisestä virkkeestä saa vaikutelman, että kunnaneläinlääkärin vastaanotolle tuotu sairas tai vahingoittunut eläin lähtökohtaisesti lopetetaan. Kolmanteen momenttiin voisi lisätä: ”…lopettamisesta, hoitamisesta tai hoitoon lähettämisestä”. Eläinlääkärin arvion perusteella eläin voitaisiin toimittaa myös 61 §:ssä tarkoitettuun hoitopaikkaan.

Laissa tulisi säätää kansalaisille velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja/tai hallitsemattomista kissapopulaatioista, vaikka hallitsemattoman lisääntymisen estäminen onkin ensisijaisesti eläinten omistajan vastuulla. Lakiin tulisi myös kirjata, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden poistamiseksi. Populaatioiden poistamisen ei tarvitse tarkoittaa vain eläinten lopettamista, vaan eläinten pyydystys, lääkintä ja hoito sekä totuttaminen ihmisen hoivassa oloon on mahdollista toteuttaa yhdessä eläinsuojelujärjestöjen kanssa, kuten nyt jo usein toimitaan. Eläimen hyvinvoinnin ja odotettavissa olevan elämänlaadun tulee olla ensisijainen peruste eutanasiaharkinnassa.

8 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset

Lakitasoinen luettelo eläinlajeista, joita voidaan pitää tuotantoeläiminä tai sirkuksissa ja kiertävissä eläinnäyttelyissä, niin kutsuttu positiivilista, on hyvä asia. Positiivilista ennaltaehkäisee hyvinvointihaittoja rajoittamalla sellaisten eläinlajien pitoa, joille on vaikeaa järjestää niiden hyvinvointia tukevia olosuhteita ja hoitoa.

9 § Eläinlajilistojen muuttaminen
10 § Eläinlajilistasta poikkeaminen

Eläinlajilistojen muuttamisesta tarvitaan valtioneuvoston asetus, jossa annetaan tarkat säännökset muutoshakemuksen sisällöstä, vaadittavista perusteluista, hakemukseen liitettävistä selvityksistä sekä hakemuksen käsittelystä. Ruokavirastolla tulisi olla myös mahdollisuus evätä hakemuksen käsittely ja tästä harkinnasta on myös

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

säädettävä tarkemmin. Pykälien 9 ja 10 perusteluissa annetaan Ruokaviraston lisäksi tehtäviä Luonnonvarakeskuksessa sijaitsevalle Eläinten hyvinvointikeskukselle, jonka olemassaololle tai tehtäville ei kuitenkaan ole säädösperustaa.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa

On hyvä, että eläimestä huolehtimiseen on määritetty vähimmäisikäraja. Pykälässä olisi hyvä tuoda myös esiin eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää omistamansa eläimen tarpeista ja hoitovaatimuksista.

3 luku Eläinten kohtelu

12 § Kohtelun yleiset vaatimukset

Pykälän perusteluissa mainittu positiivisen vahvistamisen suosiminen eläinten käsittelyssä sekä pykälässä esitetty lajityypillisen käyttäytymisen huomioiminen ovat tervetulleita edistysaskelia eläinten kohtelun säädöksiin. On myös hyvä, että eläinten totuttaminen pito-olosuhteisiin on huomioitu pykälässä.

Eläimen kohtelusta lisääntymisen yhteydessä tulisi myös mainita. Eläimen saadessa jälkeläisiä pitää vieroitus hoitaa niin, että emon ja jälkeläisten hyvinvoinnille aiheutuu mahdollisimman vähän haittaa. Emolle on annettava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltä, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta olennaista.

13 § Kielletty kohtelu

Eläimen itseisarvoa loukkaavien toimenpiteiden, kuten turkin värjäämisen, kielto on tervetullut.

Voimassa olevan lain kohta, jonka mukaan ’eläintä on kohdeltava rauhallisesti, eikä sitä saa tarpeettomasti pelotella, kiihdyttää tai käsitellä väkivaltaisesti. Eläimen potkiminen ja lyöminen on kielletty. Eläintä ei saa raahata sarvista, jaloista, hännästä, turkista tai suoraan päästä vetäen taikka käsitellä muutoin sillä tavalla, että sille aiheutetaan tarpeetonta kärsimystä.’ olisi hyvä, konkreettinen lisäys uuteenkin lakiin.

Elävien kohde-eläinten käyttö harrastustoiminnassa tulisi kieltää, jos on mahdollista, että kohde-eläin vahingoittuu tai joutuu kärsimään toiminnan johdosta kipua, pelkoa tai stressiä. Tällaisia tilanteita voi esiintyä esimerkiksi luolakoirien taipumuksia testaavissa kokeissa ja harjoituksissa sekä paimennuskokeissa. Jos toiminnasta on syytä epäillä aiheutuvan kohde-eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa, kohde-eläimen käyttö tulee korvata jollain muulla vaihtoehdolla.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Testitilanteita varten voidaan kehittää rodunomaisia taipumuksia testaavia testejä, joihin ei tarvita eläviä kohde-eläimiä.

Jos elävien kohde-eläinten käyttö kuitenkin sallitaan, tulee niiden hyvinvointiin, lepoaikoihin ja pito-olosuhteisiin kiinnittää erityistä huomiota ja käyttää vaihtoehtoisia menetelmiä aina, kun se on mahdollista. Koiran ja kohde-eläimen joutuminen suoraan fyysiseen kontaktiin on aukottomasti estettävä. Harjoituksiin, testeihin ja kokeisiin, joissa kohde-eläimelle voi aiheutua fyysistä tai psyykkistä haittaa, on suhtauduttava kriittisesti, ja haitat on pyrittävä ennakoimaan ja estämään.

Valvovan eläinlääkärin läsnäoloa on edellytettävä sellaisissa lajeissa tai harjoituksissa, joissa kohde-eläimelle tai testattavalle eläimelle voi aiheutua merkittävää haittaa. Laissa tai asetuksessa on säädettävä, kuinka monta kertaa samaa eläintä voidaan tietyn ajanjakson aikana käyttää. Harjoitusten, kilpailujen ja kohde-eläinten pidon tulee olla ilmoituksenvaraista toimintaa, jotta sitä on mahdollista valvoa. Jokaisesta kilpailusta ja kokeesta tulee ilmoittaa erikseen.

Kohde-eläimille on taattava sellaiset elinolosuhteet, joissa niiden elämä on kokeiden ja harjoitusten välissä mielekästä ja hyvinvointi voidaan turvata. Esimerkiksi harjoituskettuja ei tule voida pitää turkistarhamaisissa olosuhteissa vuosien ajan, eikä niiden pito-olosuhteisiin tule soveltaa turkiseläinten pito-olosuhteita koskevaa lainsäädäntöä.

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa

Kyseessä on lähinnä ihmisen moraalia koskeva pykälä, joka liittyy eläimen kunnioittamiseen. Pykälällä ei liene suurta vaikutusta eläinten hyvinvoinnin tilaan Suomessa, mutta kielto ihmisille harjoittaa sukupuoliyhteyttä eläimen kanssa selkeyttää mahdollisia rajatapauksia, joissa on vaikea näyttää toteen, että ihminen on kajotessaan seksuaalisesti eläimeen aiheuttanut tälle hyvinvointihaittaa.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

On hyvä, että eläimelle saa tehdä leikkauksen tai kipua aiheuttavan toimenpiteen vain hyvinvointiperustein. On myös hyvä, että erikseen kielletään sellaiset kipua tai kärsimystä aiheuttavat toimenpiteet, joiden tarkoituksena on eläimen ulkonäön tai käyttäytymisen muuttaminen. Porsaiden hampaiden katkaisemisen kielto tulisi lisätä kiellettyjen toimenpiteiden esimerkkeihin. Jos kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

On hyvä, että vain osaava henkilö voi tehdä eläimelle kipua aiheuttavan toimenpiteen, ja että toimenpiteen yhteydessä on käytettävä kivunlievitystä (poikkeuksena lievä ja hetkellinen kipu tai se, ettei toimenpide siedä viivytyksiä). Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaan toimenpiteen aikana ja sen jälkeen on käytettävä riittävän tehokasta kivunlievitystä.

On hyvä, että porsaiden kirurginen kastraatio kielletään. 12 vuoden siirtymäaika kirurgisesta kastraatiosta kokonaan luopumiselle on sikojen hyvinvoinnin näkökulmasta kuitenkin liian pitkä. Karjuporsaiden kirurgiselle kastraatiolle on vaihtoehtoja, kuten täyskarjukasvatus ja immunokastraatio. Lain voimaantullessa porsaille on kirurgisen kastraation yhteydessä annettava tulehduskipulääke, kuten nyt jo käytännössä toimitaan. Tulehduskipulääke ei riitä itse toimenpiteestä aiheutuvan kivun hoitoon. Neljän vuoden siirtymäajan jälkeen kirurgisen kastraation yhteydessä olisi annettava paikallispuudutus. Siirtymäaikaa tulisi lyhentää.

Niin kastraatio- kuin nupoutuskipukin kestää tutkimusten mukaan useita päiviä. Tutkimustieto eläinten kivunlievityksestä lisääntyy, ja on toivottavaa, että tutkimusten tulokset kivun kestosta huomioidaan myös laadittaessa tarkempia säädöksiä kivunlievityksen kestosta. Rutiininomaisten kivuliaiden toimenpiteiden jälkikivun hoito on asianmukaista. Esimerkiksi jälkikivun hoito poron kastraation yhteydessä olisi suotavaa. Kunnollinen kivunhoito tuleekin vaatia kaikkien lajien kastraation yhteydessä.

Kaikkiaan lakiluonnoksessa on eläimille tehtävien kivuliaiden toimenpiteiden suhteen edistystä voimassa olevaan lakiin verrattuna, vaikka nykystandardien mukaan toimivilla tuotantotiloilla vasikoiden nupoutuskivun hoito ei enää aiheutakaan käytännön muutoksia. Voidaan kuitenkin perustellusti kysyä, ovatko esitetyt edistysaskeleet riittäviä tarpeettoman kivun aiheuttamisen kiellon osalta. Eläimen kipu on hyvinvoinnin näkökulmasta tarpeetonta silloin, kun sitä on mahdollista lääkitä ja hoitaa.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Asetustasolla tulisi määrittää, ettei stereotyyppistä käyttäytymistä tule estää välinein tai eläintä säikäyttäen. Käyttäytymisen estäminen ei poista eläimen tarvetta käyttäytyä stereotyyppisesti. Tämän vuoksi olisi asetustasolla kiellettävä esimerkiksi hevosen puunpurenta-imppausoireyhtymän ilmentämisen estäminen niin kutsutun imppauspannan avulla.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Sähköisen parsivahdin kiellon lisäksi tulee kieltää kalkkunoiden lattiamunintaa estävänä välineenä sisätiloissa käytettävät sähköaidat. Sähköaita voi aiheuttaa eläimille tarpeetonta kipua, eikä sähköaitaa ole lähtökohtaisesti suunniteltu kyseenomaiseen tarkoitukseen. Munintaa on mahdollista ohjata sähköaitojen sijaan paremmalla pesien sijoittelulla, jolloin eläimelle ei aiheuteta tarpeetonta kipua. Asian voi lisätä esimerkkinä pykälän perusteluihin ja huomioida annettaessa asetusta.

4 luku Eläinten hoito

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Eläimen käyttäytymistarpeiden korostaminen on lakiluonnoksen tärkeimpiä parannuksia voimassa olevaan eläinsuojelulakiin nähden. Mahdollisuus toteuttaa luontaisia käyttäytymistarpeita on olennainen osa eläimen hyvinvointia. Tutkimustieto eläimille olennaisista käyttäytymistarpeista lisääntyy koko ajan. Tämän vuoksi olennaisten käyttäytymistarpeiden luetteloa tulee täydentää tarvittaessa asetuksella.

Eläinten sosiaalisten käyttäytymistarpeiden vuoksi monen lajin eläimelle tulisi taata mahdollisuus lajitoverin seuraan. Asiasta voidaan säätää asetustasolla. Esimerkiksi lampaiden, vuohien, hevosten, nautojen, sikojen tai siipikarjaan kuuluvien lintujen pito ilman lajitoverin seuraa tulisi kieltää asetuksin. Nuorille eläimille on jo taattava mahdollisuus lajitoverin seuraan.

Olennaisia, sisäsyntyisiä käyttäytymistarpeita ovat 20 §:n ensimmäisessä momentissa mainitun lisäksi esimerkiksi synnytykseen ja jälkeläisten hoitoon liittyvät tarpeet. Nämä olisi syytä lisätä olennaisten käyttäytymistarpeiden luetteloon. Emakolla on tarve rakentaa pesä ennen porsimista. Perusteluissa tulee mainita emon tarve hoitaa jälkeläisiään niillä lajeilla, joiden hyvinvoinnille se on olennaista. Jälkeläisten vieroitusiästä tulee voida säätää asetuksissa.

Pykälään olisi hyvä lisätä maininta siitä, että jos eläimellä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita hyvinvoinnin heikosta tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja mahdollisuuksien mukaan puututtava siihen.

Lakiluonnoksen mukaan lehmien, hiehojen, emakoiden ja ensikoiden liikkumisen tarvetta, eläinten olennaisia ja niin tutkimuksen kuin käytännön todentamia käyttäytymistarpeita saisi yhä pitkäaikaisesti rajoittaa pitämällä jatkossakin lypsylehmiä ja maidontuotantoa varten pidettäviä hiehoja kytkettynä parsinavetassa ja emakoita ja ensikoita liikkumista rajoittavissa porsimishäkeissä. Näiden eläinten

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

liikkumisen rajoittaminen ei edistä eläinten hyvinvointia ja on siten ristiriidassa lain tarkoituksen kanssa.

Vaatimus ennaltaehkäistä eläinten sairastumista on tervetullut. Ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan, mikä olisi tarpeen huomioida lain perusteluissa. Jos eläinlajia ei voi pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläinlajin pito ole hyväksyttävää eikä lain hengen mukaista. Perustelussa olisi hyvä mainita myös ryhmissä pidettävien eläinten tarvitsemien resurssien saatavuuden ja määrän huomiointi (esimerkiksi kissojen pääsy syömään, juomaan ja käymälään muiden ryhmän kissojen häiritsemättä).

Kissojen oman hyvinvoinnin ja turvallisuuden sekä luonnonvaraisten eläinten suojelun vuoksi kissojen vapaana pidosta soisi säädettävän samalla tavoin kuin koirien kytkettynä pitämisestä: ulkoilun tulisi olla sallittua vain valvottuna, joko kytkettynä tai niin, että eläin on välittömästi kytkettävissä; kissoilla tämä voisi tapahtua esimerkiksi ulkotarhoissa tai valjaissa, joiden käyttöön kissa totutetaan. Jos kissojen kuitenkin sallitaan ulkoilla vapaina, niiden tulisi tällöin olla kastroituja/steriloituja, tunnistusmerkittyjä ja -rekisteröityjä. Kissojen lajinmukaisten käyttäytymistarpeiden tyydyttämiseen muun muassa virikkeiden, riittävien resurssien ja tilantarpeen huomioinnin avulla tulisi kiinnittää erityistä huomiota.

21 § Ruokinta ja juotto

Jatkuvan juomaveden vaatimus linnuille ja nisäkkäille niiden pysyvässä pitopaikassa on hyvä uudistus. Jatkuva juomaveden saanti olisi turvattava kaikille eläimille. Eläimet voivat pysyvän pitopaikan lisäksi viettää huomattavan paljon aikaa esimerkiksi ulkotarhoissa. Tarhauksen aikaisesta juomaveden saannista tulee säätää tarkemmin asetustasolla. Poikkeuksista jatkuvan juomaveden vaatimukseen tulee säätää nojautuen tutkittuun tietoon eläinten veden tarpeesta ja juomiskäyttäytymisestä. Tarhattujen porojen jatkuvaan puhtaan lumen saantiin on tarkastuksissa kiinnitettävä huomiota. Porotarhojen koot vaihtelevat, ja pienien tarhojen lumi likaantuu nopeasti porojen virtsasta ja ulosteista.

Voimassa oleva eläinsuojelulaki edellyttää eläinten riittävän ravinnonsaannin varmistamista, mutta liian vähäisen ruokinnan sijasta ongelmana on usein liiallinen ruokinta. Lemmikkieläinten ylipaino on mittava hyvinvointiongelma, johon liittyy eläimillä samantyyppisiä elintasosairauksia kuin ihmisilläkin. Siten uuteen lakiluonnokseen muotoiltu vaatimus sopivasta ravinnonsaannista on tervetullut parannus.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

22 § Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Pykälässä ja sen perusteluissa käytetään kasvatettavista kaloista termiä viljelykala. Terminä ’viljely’ on jokseenkin vakiintunut kalojen kasvatuksesta puhuttaessa, mutta sitä ei käytetä muista kasvattamistamme nisäkkäisiin ja lintuihin kuuluvista tuotantoeläimistä, vaan sanana viljely liitetään yleensä kasvintuotantoon. Kasvattamamme kalat ovat selkärankaisia eläimiä, joten tuotantokaloista puhuttaessa toivoisimme käytettävän ’viljelyn’ sijaan sanaa ’kasvatus’.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon, ja siksi sanaa ’riittävä’ ei tulisi käyttää tässä yhteydessä.

25 § Eläinjalostus

Eläinjalostusta koskeva säännös on tavoitteeltaan hyvä ja johtaa toivottavasti myös käytännössä jalostettavien eläinten parempaan hyvinvointiin. Äärimmäisten ulkonäköpiirteiden liiallinen korostaminen lemmikkieläinten jalostuksessa tai liiallinen tuotantokyvyn korostaminen tuotantoeläimiä jalostettaessa on aiheuttanut eläimille vakavia hyvinvointi- ja terveyshaittoja. Eläimen kunnioittamisessa on keskeistä, että sen hyvinvointi ja terveys asetetaan etusijalle ulkomuotoon, suorituskykyyn, tuotokseen, rakenteeseen ja muihin ihmisen asettamiin odotuksiin nähden. Jos uutta lakia tullaan soveltamaan kirjauksia ja lain henkeä noudattaen, jalostuksen aiheuttamista hyvinvointiongelmista on mahdollista ennen pitkää päästä eroon, tai ainakin niitä voidaan merkittävästi vähentää.

On hyvä, että uudessa laissa nisäkkään omistaja tai pitäjä velvoitettaisiin estämään eläimensä hallitsematon lisääntyminen. Tämä olisi hyvä säätää koskemaan kaikkia eläimiä.

Ihmisen hoivassa olevien eläinlajien/rotujen jalostuksen tervehdyttämiseksi ja tulevien eläinsukupolvien hyvinvoinnin turvaamiseksi lajin/rodun geneettistä kokoa voi olla tarpeen kasvattaa roturisteytysten avulla. Lain perusteluissa on tarpeen mainita, että lajien/rotujen riittävästä geneettisestä koosta on huolehdittava ohjattujen rotukohtaisten risteytysten avulla.

Pykälän 25 vastaisesti tuotettua eläintä ei saisi vastikkeellisesti luovuttaa eteenpäin. Mikäli eläin siirtyy toiselle omistajalle, tulisi erityistä huomiota kiinnittää siihen, että eläimen vastaanottajalla on kyky ja tarvittava osaaminen kyseisestä eläimestä huolehtimiseen sen mahdollisine geneettisistä vioista johtuvine haittoineen.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

On hyvä, että eläinten pakottamalla astuttamisen kiellosta voidaan säätää asetustasolla. Pakottamalla astuttamista olisi esimerkiksi se, että naaraseläin ei suostu astuttavaksi ilman, että sitä pidetään väkisin paikallaan. Keinollista lisääntymistä ei saisi käyttää silloin, kun naaras- ja/tai uroseläin ovat haluttomia lisääntymään luonnollisella tavalla.

Tuotantoeläinten hyvinvoinnille on olennaista se, millaista niin sanottua eläinainesta eläinten lisäämiseen käytetään. Siipikarjaa ja sikoja jalostetaan usein Suomen rajojen ulkopuolella. Eläinainesta myyvillä yrityksillä on kaupan monenlaista eläinainesta. Suomalaisen maahantuojan tulisi käyttää eläinainesta valitessaan perusteena eläimen hyvinvointia. Esimerkiksi broilerin eläinainesta ostettaessa voidaan valita nopeammin tai hitaammin kasvavan eläinaineksen välillä. Hitaammin kasvavilla broilereilla on tutkimuksissa löydetty hyvinvointihyötyjä nopeammin kasvaviin broilereihin verrattuna.

26 § Löytöeläimet

Löytöeläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottopaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi tai kustantamaksi. Löytöeläimen omistajan on ensisijaisesti maksettava kustannukset. Eläimen kiinniottoon ja kuljettamiseen tilapäiseen hoitopaikkaan, eläimen kannalta asiallisiin kuljetusvälineisiin sekä eläinten hyvän käsittelyyn tulee varata resurssit.

Löytöeläimen tunnistusmerkinnän tarkastamisvelvollisuus, löytöeläinten tilastointivelvoite ja velvoite julkaista tieto löydetystä eläimestä ovat niin ikään tervetulleita uudistuksia. On hyvä, että löytöeläintoimijat velvoitetaan julkaisemaan tieto myös niistä koirista, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.

Löytöeläin on tarpeen tunnistusmerkintä, rekisteröidä ja rokottaa sekä kissat kastroida/sterilisoida ennen uuteen kotiin luovuttamista, mikä olisi kirjattava pykälään.

Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi. Näiden sosiaalistaminen vaatii usein erityisosaamista, jota ei ole mahdollista kaikissa löytöeläintaloissa järjestää. Populaatiokissan hoidosta voidaan maksaa korvaus myös eläinten hoitoon perehtyneelle järjestölle.

Löytöeläimen tai populaatiokissaksi oletetun eläimen eutanasiapäätöksen tulisi perustua eläimen hyvinvointiin, ei taloudellisiin seikkoihin. Pykälässä olisi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin,

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

mikäli uudelleensijoitus on eläimen hyvinvoinnin kannalta mahdollista, ja ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.

Löytöeläintoiminnasta ja sen laadusta olisi erikseen säädettävä asetuksella. Esimerkiksi voitaisiin säätää, että talteenottopaikasta vastaavalla henkilöllä tulisi olla asianmukainen koulutus, kuten eläintenhoitajan pätevyys. Kunnan tulee huolehtia, että löytöeläintoiminta on laadukasta. Huostaanotetun eläimen pito-olosuhteet on turvattava, vaikka eläimen omistajaa ei tavoitettaisi.

27 § Ulkopuolinen palveluntuottaja löytöeläinten tilapäisen hoidon järjestämisessä

Kunnan käyttämän ulkopuolisen palveluntuottajan löytöeläintoiminnasta ja sen laadusta olisi säädettävä asetuksella, kuten pykälän 26 kohdalla ehdotimme. Esimerkiksi paikasta vastaavalla henkilöllä tulisi olla asianmukainen koulutus, kuten eläintenhoitajan pätevyys.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

On hyvä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottaminen ei ole jatkossa sallittua niiden tarhaamiseksi lihan, munien tai niiden tuottamiseen tarkoitettujen siitoseläinten tuottamiseksi. Pykälän perusteluihin voisi lisätä, että Suomen ulkopuolella syntyneiden luonnonvaraisten selkärankaisten eläinten ottaminen elätettäväksi on kielletty.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

On hyvä, että elämiä pitävältä ja hoitavalta henkilöltä vaaditaan eläimen hyvinvoinnin kannalta riittävä osaaminen eläimen hoitamiseksi ja hyvinvoinnista huolehtimiseksi. Pätevyysvaatimukset kuuluvat nykyisiin eurooppalaisiin eläinten hyvinvointisäädöksiin. Pätevyyttä on vaadittava myös eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selkeästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin. Kouluttautuminen esimerkiksi eläintenhoitajaksi on Suomessa mahdollista useissa oppilaitoksissa, ja myös näyttötutkinnon suorittaminen onnistuu. Tutkittu tieto eläinten tarpeista ja hyvinvoinnin edellytyksistä lisääntyy, joten maininta säädöksissä osaamisen päivittämisestä on myös paikallaan. On myös hyvä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläinten pitäjien ja muiden hoitajien koulutus- ja pätevyysvaatimuksista sekä eläinten hoitajien riittävästä määrästä.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

31 § Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Vaatimus ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän varautumisesta tulipaloihin, sähkökatkoksiin ja muihin vastaaviin eläinten hyvinvointia uhkaaviin häiriötilanteisiin on hyvä kirjaus. Parasta olisi, että häiriötilanteet voitaisiin kokonaan estää toimivan hälytysjärjestelmän avulla. On hyvä, että asiasta voidaan säätää tarkemmin asetustasolla. Asetustasolla voitaisiin säätää esimerkiksi sellaisesta eläintenpidosta, jossa eläintiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

5 luku Eläinten pitopaikka

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset
34 § Pitopaikan turvallisuus
35 § Pitopakan olosuhteet
36 § Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito

Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi lain perusteluissa olisi hyvä selventää, että kaikille eläinlajeille tulee olla mukava, kuiva makuualusta tai muu lajityypillinen lepopaikka. Eläinlajeilla, jotka viettävät aikaansa lattialla, tulee olla käytettävissään myös kiinteää lattiapinta-alaa. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää. Ryhmissä luontaisesti eläviä eläimiä ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu. Tyypillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.

Asetustasolla tulisi säätää, että eläinlajeilla on oltava mahdollisuus liikkua säännöllisesti kaikissa liikkumismuodoissaan ja askellajeissaan.

37 § Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset
38 § Eläinten hoitoon ja tarkastamiseen tarvittavat tilat

On hyvä, että uusia parsinavettoja ja porsimishäkkejä ei saa lain voimaan tultua rakentaa ja ottaa käyttöön. Lakiin tulisi lisäksi kirjata elinkeinon tekemät investoinnit huomioivat säännökset siirtymäajoista, joiden kuluessa maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen parsinavetoista sekä emakoiden ja ensikoiden tiineytys- ja porsimishäkeistä luovutaan. Siirtymäsäännös nopeuttaisi siirtymää parsinavetoista pihattonavetoihin. Porsimishäkeistä luopumisen siirtymäsäännös antaisi viestin siitä, että emakoiden ja ensikoiden olennaisten käyttäytymistarpeiden

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

(pesänrakennustarve ja siihen liittyvä liikkumisen tarve) toteuttamisen mahdollisuuksiin on tulossa eläinten hyvinvointia edistävä muutos.

Siirtymäsäännös emakoiden ja ensikoiden tiineytyshäkkien pitkäaikaisesta käytöstä luopumiseksi on näiden eläinten hyvinvoinnin kannalta askel parempaan. Siirtymäaika, 12 vuotta, on kuitenkin liian pitkä. Eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta tiineytyshäkeistä tulisi kokonaan luopua.

Siirtymäsäännös muiden nautojen kuin lypsylehmien ja maidontuotantoa varten pidettävien hiehojen jatkuvan kytkettynä pitämisen kieltämiseksi viiden vuoden siirtymäajalla on näiden eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvä asia.

Hevosten jatkuvasti kytkettynä pitämisen kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on eläinten hyvinvoinnin edistämisen kannalta hyvä asia.

Pykälässä 37 viimeisessä momentissa tulee voida antaa tarkempia säännöksiä myös pysyvän pitopaikan materiaaleille, esimerkiksi lepopaikan lattiamateriaalille (pehmusteet, kuivikkeet jne).

6 luku Eläinten tuonti ja luovutus

39 § Koiran- ja kissanpentujen tuontikielto ja palauttaminen

Alle kuuden kuukauden ikäisen koiran- ja kissanpennun tuontikielto myyntitarkoituksessa neljän kuukauden sisään tuonnista on tervetullut uudistus.

7 luku Eläinkilpailut ja -näyttelyt

45 § Eläinkilpailun ja -näyttelyn järjestäminen

Eläinkilpailusäädösten tulee koskea myös kilpailuja, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

Perusteluihin olisi hyvä lisätä maininta siitä, että eläinten hyvinvointiin kilpailun aikana vaikuttaa myös eläimen luonne: etukäteen huomattavan araksi ja pelokkaaksi tiedettyä eläintä ei tule käyttää kilpailutoimintaan. Samoin kilpailun aikana huomattavaa arkuutta ja pelokkuutta osoittaneen eläimen kilpailusuoritus tulee keskeyttää. Vastaavasti tulisi kohde-eläinten hyvinvointi suojata lainsäädännöllä kilpailujen aikana.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Pykälän toisessa momentissa kuvatusta toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle. Pykälään tulisi myös kirjata taho tai henkilö, joka vastaa kilpailevien eläinten ja mahdollisten kohde-eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana. Pykälään on selkeästi kirjattava, kenellä on oikeus ja velvollisuus keskeyttää kilpailu lain määrittämissä tilanteissa.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Kilpailun järjestäjän selkeä vastuuttaminen eläinten hyvinvoinnista kilpailujen aikana on hyvä lisäys. Kilpailueläinlääkärin toiminnan edellytyksiä ei saa heikentää, vaan tälle on säädettävä jatkossakin velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Eläinkilpailut ja -näyttelyt tulisi määritellä asetustasolla korkean ja matalan riskin tapahtumiksi, joista korkean riskin tapahtumat edellyttäisivät virkakilpailueläinlääkärin läsnäoloa.

Kilpailueläinlääkärin ensisijaisena tehtävänä tulee edelleen olla sen varmistaminen, että kilpailutapahtumassa noudatetaan eläinten hyvinvointilakia. Kilpailueläinlääkärillä tulee olla valta keskeyttää ja/tai estää kilpailun järjestäminen. Kilpailueläinlääkärin on myös ennaltaehkäisevästi puututtava toimintaan, joka voi olla haitaksi eläinten hyvinvoinnille. Eläinlääkärillä tulee olla valta estää ontuvan tai muuten sairaan/loukkaantuneen eläimen kilpailuttaminen. Kilpailueläinlääkärin tehtäviin kuuluisi eläimen kilpailukuntoisuuden valvonnan lisäksi suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta. Järjestäjällä tulisi olla velvollisuus noudattaa kilpailueläinlääkärin määräyksiä.

Kilpailun järjestäjän tulisi nimetä eläinten hyvinvoinnin vastuuhenkilö. Sekä kilpailueläinlääkärillä että kilpailun järjestäjällä tulee olla velvollisuus ilmoittaa eläinten hyvinvointilain vastaisesta toiminnasta valvontaviranomaiselle.

8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Jos elävien kohde-eläinten käyttö eläinkilpailuissa ja harjoituksissa sallitaan, tulisi kohde-eläimen pidon olla luvanvaraista pito-olosuhteiden valvonnan mahdollistamiseksi.

61 § Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

On hyvä, että luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittamisesta säädetään. Ilmoitusvelvollisuuden sijaan toiminnan tulisi olla luvanvaraista.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Hoitolatoiminnan harjoittajalta tulisi vaatia osaamista ja/tai ammattitaitoa ja hoitolatoiminnan tilat tulisi tarkastaa viranomaisen toimesta ennen toiminnan aloittamista ja säännöllisesti vuosittain toiminnan harjoittamisen aikana.

9 luku Eläinten lopetus

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Eläimen lopettaminen viihdetarkoituksessa on vastoin eläimen itseisarvon kunnioittamista ja siten lain hengen vastaista. On hyvä, että tällainen toiminta kielletään. Sellaisten kilpailujen hyväksyttävyyttä, joissa kilpaillaan tapettujen eläinten määrillä, tulisi tarkastella eläimen itseisarvon kunnioittamisen näkökulmasta.

65 § Eläinten teurastus

On hyvä, että laissa nyt määrätään yksiselitteisesti, että teuraseläin tulee aina tainnuttaa ennen verenlaskun aloittamista. Onnistunut tainnutus poistaa eläimen tuntemiskyvyn ennen kuoleman varmistavan verenlaskun aloittamista. Täten onnistunut tainnutus ennen viiltoa/pistoa poistaa viillon/piston aiheuttaman kivun ja vähentää teurastettavan eläimen kokemaa kipua ja tuskaa ennen kuolemaa.

Perustelumuistiossa olisi hyvä tässäkin pykälässä korostaa onnistuneen tainnutuksen jälkeisen kuoleman varmistamisen välttämättömyyttä. Tainnutuksen jälkeinen kuoleman varmistaminen ehkäisee eläimen tajunnan palautumisen ja siten eläimen tarpeettoman kärsimyksen riskiä. Esimerkiksi vapaa-ajankalastajan saaliskalan välitön tainnutus ja heti sen jälkeinen verestäminen varmistaa, ettei kala tule uudestaan tajuihinsa ja joudu kärsimään.

Kananmunantuotannossa kukkotipujen lopettamisesta heti kuoriutumisen ja sukupuolilajittelun jälkeen tulisi luopua, sillä sukupuoli voidaan tunnistaa jo munasta. Euroopan valtioista Saksa on kieltänyt kukkotipujen lopettamisen vuoden 2022 alusta ja Ranska tulee kieltämään asian vuoden 2023 alusta. Munassa olevan alkion sukupuolen tunnistukseen on olemassa erilaisia teknologioita. Kukkoalkiot voidaan tunnistaa ennen niiden kehittymistä tuntemiskykyisiksi ja kukkoalkiot voidaan lopettaa munina.

10 luku Viranomaiset ja niiden tehtävät

73 § Tulli

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Tullin rooli valvoa Ruokaviraston, aluehallintoviraston ja kunnaneläinlääkärin ohella eläinten hyvinvointimääräysten noudattamista, kun eläimiä kuljetetaan Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä tai Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon, on hyvä lisäys.

11 luku Valvonta

76 § Valvonnan yleiset periaatteet

Toimiva eläinten hyvinvoinnin valvonta edellyttää riittävää määrää valvontaviranomaisia, koulutusta, ohjausta, neuvontaa, osaamisen päivittämistä sekä riippumattoman ulkopuolisen toimijan tekemää auditointia. Nyt ehdotettu laki kannatettavine parannuksineen tuo mukanaan lisäresurssitarpeen valvontaan ja valvonnan ohjaukseen. Nämä tulisi huomioida lakia säädettäessä.

Aluehallinnon ja ympäristöterveydenhuollon viranomaisjärjestelmän uudistamisen yhteydessä eläinten hyvinvoinnin valvonnan riittävät resurssit on turvattava. Virka-ajan ulkopuolella tapahtuva eläinten hyvinvoinnin valvonta pitää myös resursoida.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto

Eläimen hyvinvoinnin heikkenemisen riskejä ennaltaehkäisee se, että jatkossa voitaisiin ilman epäilyä tarkastaa myös eläinkilpailuja sekä esityksiä ja näytöksiä, joissa eläin on mukana. Edellä mainittu tarkastusoikeuden laajentaminen on hyvä asia. Samoin on hyvä, että valvontaviranomaiselle jatkossa annettaisiin oikeus, myös ilman epäilyä siitä, että eläintä hoidetaan, kohdellaan tai käytetään säädösten ja määräysten vastaisesti, valvoa eläintenpitokiellon noudattamista.

Valvontaviranomaisella tulisi olla oikeus tehdä tarkastus myös pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa, jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Ruokaviraston mahdollisuus kameroin valvoa eläinten hyvinvointia teurastamoissa on hyvä uudistus. Teurastamossa riskit eläimen hyvinvoinnin heikkenemiselle ovat suuret, eikä tarkastuseläinlääkäri ole jatkuvasti läsnä valvomassa kaikkien teurastettavien eläinten hyvinvoinnin tilaa. Olisi hyvä, jos videotallenteita voisi käyttää teurastushenkilöstön koulutuksen lisäksi muidenkin asiantuntijoiden koulutukseen sekä tutkimukseen. Espanjassa vastaava kameravalvonta eläinten hyvinvoinnin tilan valvomiseksi on säädetty teurastamotoimijan vastuulle. Suomessa viranomaiselle tulee osoittaa tehtävän hoitoa vaativat resurssit.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

80 § Tiedonsaantioikeus

On hyvä, että valvontaviranomaisen tiedonsaantioikeudesta säädetään uudessa laissa.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Valvontaviranomaisen oikeus käyttää valvontaa ja tarkastusta tehtäessä apuna asiantuntijaa tai avustajaa on hyvä uudistus lainsäädäntöön.

83 § Tarkastusmenettely ja asianosaisen kuuleminen

Eläintä ei saisi lakiehdotuksen mukaan myydä, luovuttaa tai eläintä ei saisi lopettaa omistajaa kuulematta silloin, kun omistaja ei ole viipymättä tavoitettavissa. Kuulemismenettelystä poikkeaminen on esitetty mahdolliseksi vain silloin, kun eläin on sen kokeman kivun ja kärsimyksen takia välittömästi lopetettava. Muutos tulee heikentämään erityisesti pienikokoisten, tilapäissuojaan siirrettyjen seura- ja harrastuseläinten hyvinvointia, kun ilman osoitetta olevia ja ulkomaille siirtyneitä omistajia yritetään tavoitella. Menettely voi kestää kuulemisaikoineen viikkoja. Tänä aikana valvontaviranomaisen haltuun ottamia eläimiä säilytetään löytöeläintaloissa ja muissa eläinhoitoloissa, joiden tilat eivät sovellu eläinten pitkäaikaiseen säilyttämiseen. Ehdotamme tämän vuoksi, että pykälää selvennetään niin, että eläimen pitäjälle tai omistajalle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi vain, jos nämä ovat viipymättä tavoitettavissa.

86 § Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

On hyvä, että broilereiden hyvinvoinnin arvioinnin lisäksi teurastamolla arvioidaan myös sikojen hyvinvointia. Sikojen hyvinvoinnin mittarina purtujen häntien määrä on karkea ja takautuva, mutta ehdottomasti seuraamisen arvoinen. Hännänpurennan vakavuutta ja määrää on tarpeen arvioida tutkimuksiin perustuvin menetelmin riippumattoman tahon toimesta.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Pykälä on hyvä uudistus, sillä eläimen hyvinvoinnin edelleen heikkenemisen riskiä vähentää, mikäli eri aloilla työskentelevät viranomaiset ja muut toimijat voivat jatkossa salassapitovelvollisuuden estämättä tehdä yhteistyötä ilmoittaen eläinsuojeluviranomaisille avun tarpeessa olevasta eläimestä.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Eläinten hyvinvointiriskien ennaltaehkäisemiseksi on hyvä, että pykälään on lisätty eläintuotantotiloille sähköä, lämmitystä tai vettä toimittavien ilmoitusvelvollisuus valvontaviranomaiselle sähkön-, lämmön- tai vedenjakelun pysyvästä keskeytyksestä kohtuullisessa ajoin ennen keskeytystä.

92 §. Viranomaisen toimet eläinten hyvinvointisäädösten vastaisen menettelyn johdosta

On hyvä ja selkeää, että valvontaviranomaisen havaitsemassa vähäisessä rikkomustapauksessa kehotuksen voi antaa vain, jos epäkohta voidaan poistaa tarkastuksen yhteydessä tai jos kehotuksen noudattamisen valvonta voidaan tehdä ilman uusintatarkastusta.

13 luku Rekisterit

106 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

Tallennettavaan rekisteriin (niin eläinkilpailujen järjestämistä koskevaan kuin muuhun toimintaan liittyvään rekisteriin) tulisi sisällyttää arvio mahdollisista haitoista, joita toiminnasta voi eläinten hyvinvoinnille aiheutua.

16 luku Voimaantulo ja siirtymäsäännökset sekä eräitä eläinlajeja koskevat poikkeussäännökset

Lakiin tarvitaan siirtymäsäännökset/ajat emakoiden ja ensikoiden porsimis- ja tiineytyshäkeistä luopumiseksi sekä maidontuotantoon käytettävien lehmien ja hiehojen parsinavetoista luopumiseksi.

Lakiluonnokseen kirjatut siirtymäajat emakoiden ja ensikoiden pitkäaikaisesta tiineytyshäkkien käytöstä luopumisesta, turkissiitoseläinten jatkuvan veden saannin turvaamisesta sekä sikojen kirurgisesta kastraatiosta luopumisesta ovat liian pitkiä.

121 § Nautojen pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Maidontuotantoa varten pidettävien lehmien ja hiehojen paikalleen kytkeminen tulee kieltää siirtymäajalla.

On hyvä, että lain voimaan tulessa uusien parsipaikkojen lukumäärää ei enää saa lisätä parsinavettaa peruskorjattaessa tai laajennettaessa.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

122 § Sian pitopaikkaa koskevat poikkeus- ja siirtymäsäännökset

Emakoiden ja ensikoiden tiineytys- ja porsimishäkkien käyttö tulee kieltää siirtymäajalla.

On hyvä, että lain voimaan tulessa uusien porsitushäkkien lukumäärää ei enää saa lisätä sikalaa peruskorjattaessa tai laajennettaessa.

Emakon tai ensikon saisi 12 vuoden siirtymäajan jälkeen pitää tiineytyshäkissä enintään kahdeksan päivää siemennyksen yhteydessä. Euroopan elintarviketurvallisuusvirasto EFSA:n vuonna 2022 julkaiseman sikojen hyvinvoinnin tieteellisen arvioinnin mukaan kahdeksan päivää tiineytyksestä on huono aika yhdistää emakot ryhmiin, sillä tuolloin yhdistämisestä seuraavat aggressiot ja stressi altistavat alkioiden varhaiskuolemille. Emakot tulisi EFSA:n raportin mukaan laittaa ryhmään heti vieroituksen jälkeen.

126 § Tuotantoeläimenä pidettävän sian kastraatiota koskeva siirtymäsäännös

Kirurgisen kastraation kielto on hyvä säädös. Kuitenkin 12 vuoden siirtymäaika on sian hyvinvoinnin näkökulmasta liian pitkä.

Liite 1

Liitteen 1 osalta olisi hyvä olla perusteluja sille, miksi jokin laji on otettu listalle, ja miksi jokin aiemmin ihmisen hyödyntämä laji on jätetty listalta pois.

Sallittujen tuotantoeläinten lajilistalla on vieraslajiksi luokiteltuja lajeja, kuten minkki, supikoira ja soopeli. Näistä turkiseläiminä kasvatettavista lajeista soopeli on harvalukuisin. Soopelin hyvinvoinnin edellytyksistä, lajinomaisten tarpeiden turvaamisesta ja hoidosta on hyvin vähän tietoa. Soopelin poistamista sallittujen lajien listalta tulisi harkita.

Liite 2

On hyvä, että liitteessä 2 ’Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito’ ammattimaisen ja laajamittaisen pidon eläinmäärärajoja on laskettu alaspäin.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Liitelait

Eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n muuttamisesta

On kiitoksen arvoista, että eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annettuun lakiin lisätään ilmoitusvelvollisuus kissojen ja koirien jalostusrajoituksia aiheuttavista perinnöllisistä vioista ja sairauksista. On myös hyvä, että jalostusasetuksella tullaan tarkentamaan asiaa ja antamaan lista ilmoitettavista perinnöllisistä vioista ja sairauksista. Jalostusrajoitustiedon julkisuus on myös hyvä asia. Olisi myös hyvä, jos jalostusrajoitusilmoituksen voisi tehdä lemmikkien lisäksi muistakin eläimistä.

Laki kalastuslain muuttamisesta

58 § Kalojen vapauttaminen

Kalojen vapauttamista koskeva pykälä on hyvä lisäys kalastuslakiin.

58 a § Kalojen ja rapujen lopetus

Kalastuslakiin sisällytettävät, saaliiksi otettavien tai syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännökset ovat tervetulleita. Tavoitteena tulee olla, että kaikki saaliiksi otettavat kalat lopetetaan välittömästi, saaliin tai saaliskalan koosta riippumatta. Jatkossa suurina saalismäärinä saatavien kalalajien välittömään lopetukseen soveltuvia menetelmiä pitäisi aktiivisesti tutkia ja kehittää.

Rapujen lopettaminen keittämällä ei ole nykytiedon valossa varovaisuusperiaatteen mukaisesti hyväksyttävänä pidettävä tapa. Rapujen lopettaminen kiehuvassa vedessä ja elävien rapujen myyminen kuluttajille tulisi kieltää.

Valtioneuvoston asetus nautojen suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 13 ja 17 §:n muuttamisesta

17 § Laiduntaminen ja jaloittelu

Parsinavetoille ei enää tule myöntää vapautusta laitumelle tai jaloittelutilaan pääsyn vaatimuksesta. Vähintään ulkojaloittelu ja siihen sopiva tila kytkettyinä pidettäville lypsylehmille ja hiehoille tulee vaatia. On hyvä, että parsinavetan lehmien ja hiehojen ulkojaloittelulle asetetaan lakisääteinen 90 päivän vähimmäisjaloitteluvaatimus. Naudan liikkumisen tarve on kuitenkin päivittäistä, joten tuottajia tulee kannustaa päästämään parsinavetan lehmät ja hiehot päivittäin ulos jaloittelemaan.

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi

Valtioneuvoston asetus koirien, kissojen ja muiden pienikokoisten seura- ja harrastuseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 7 §:n muuttamisesta

Ammattimaisilla rekikoiratarhoilla pidettävien koirien juomiskäyttäytymisestä ja veden tarpeesta tarvitaan tutkimusta.

Valtioneuvoston asetus turkiseläinten suojelusta annetun valtioneuvoston asetuksen 11 §:n muuttamisesta

Seitsemän vuoden siirtymäaika turkissiitoseläinten jatkuvan veden saannin turvaamiseksi on liian pitkä.

Muut kommentit

Eläinasiavaltuutettu

Eläinasiavaltuutetun virka tulee vakinaistaa lain säätämisen yhteydessä. Lisäksi tulee kirjata, että viranhaltijalla on käytössään riittävät resurssit, esimerkiksi henkilökuntaa. Suomessa on selkeä tarve viranomaistoimijalle, joka seuraa ja arvioi lainsäädännön kehitystä ja yhteiskunnallista päätöksentekoa eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta sekä luo keskusteluyhteyksiä ja yhteistyötä toimijoiden välille eläinten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Helsingissä 5.12.2022

Eläinten hyvinvointikeskus EHK
Satu Raussi ja Tiina Kauppinen

Satu Raussi
+358 50 415 6570
satu.raussi@luke.fi

Tiina Kauppinen
+358 44 3001 295
tiina.kauppinen@luke.fi